

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18421

Θέμα 325^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 663-682**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατοῦσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἑμοῦ τυχεῖν. 665
Ἄλλ' ὄν πόλις στήσειε, τοῦδε χρῆ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
Καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
δορὸς τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
Οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρὸς ἐκπεσεῖν,
κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσονες καλοῖμεθ' ἄν. 680
- ΧΟ. Ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμεθα,
λέγειν φρονούντως ἄν λέγεις δοκεῖς πέρι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἀναρχίας δὲ μείζον ... ἤσσονες καλοῖμεθ' ἄν.****(Μονάδες 30)**

Από την αναρχία όμως δεν υπάρχει μεγαλύτερο κακό. Αυτή και πόλεις καταστρέφει, αυτή και σπίτια αναστατώνει, αυτή και κάνει να σπάσει η παράταξη και να τραπέι

σε άτακτη φυγή ο συμμαχικός στρατός· ενώ από αυτούς που πειθαρχούν η πειθαρχία σώζει τους πολλούς. Έτσι (γι' αυτό) πρέπει να υπερασπίζεται κανείς τα βασιλικά διατάγματα (τους νόμους) και με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να νικιέται ένας άνδρας από μια γυναίκα· γιατί είναι προτιμότερο, αν έτσι πρέπει (αν χρειαστεί), να χάσουμε την εξουσία από έναν άνδρα, και έτσι δεν θα χαρακτηριστούμε (δεν θα αποκαλούμαστε) κατώτεροι από γυναίκες.

2. α) Ποια είναι τα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας κατά τον Αριστοτέλη (ονομαστικά);

β) Τι είναι οι στιχομυθίες και οι αντιλαβές;

(Μονάδες 10)

α) Τα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας είναι: ο **πρόλογος**, τα **επεισόδια**, η **έξοδος** (τα οποία συγκαταλέγονται στο επικό στοιχείο), η **πάροδος**, τα **στάσιμα**, οι **κομμοί** και οι **μονωδίες / διωδίες** (τα οποία συγκαταλέγονται στο λυρικό στοιχείο).

β) Στο επικό μέρος της τραγωδίας οι υποκριτές διαλέγονται είτε με συνεχείς λόγους είτε με **στιχομυθίες**, δηλαδή στίχο με στίχο. Και όταν η ένταση του διαλόγου κορυφωθεί, τότε και ο στίχος κόβεται σε δύο ή σε τρία μέρη, τις **αντιλαβές**. Μάλιστα στον διάλογο συμμετέχει πολλές φορές και ο κορυφαίος του χορού. Εξάλλου στο μέρος αυτό της τραγωδίας το συνηθέστερο μέτρο είναι το ιαμβικό τρίμετρο ή σπανιότερα το τροχαϊκό τετράμετρο και γλώσσα του η παλαιότερη μορφή της αττικής διαλέκτου, με στοιχεία από την ιωνική και τη γλώσσα του έπους.

3. α) Να συνδέσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τη λέξη της Β' στήλης με την οποία έχουν ετυμολογική συγγένεια (δύο λέξεις της Α' στήλης περισσεύουν).

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. επίτευγμα	
2. θεσμός	α) τυχεῖν
3. ευτυχία	
4. εγκάθετος	
5. άσχετος	β) τίθησιν
6. επίθεση	
7. έκτιση	

(Μονάδες 5)

α) 1, 3

β) 2, 4, 6

Περισσεύουν οι λέξεις άσχετος και έκτιση.

β) πόλις: Να γράψετε στη νέα ελληνική γλώσσα πέντε ομόρριζα ουσιαστικά ή επίθετα (απλά ή σύνθετα).

(Μονάδες 5)

Πολιτεία, συμπολίτης, πολιούχος, πολιτισμικός, πολίτευμα.

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος